

ДНІПРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

29 травня на полігоні Павлоградського механічного заводу відбувся успішний запуск студентської ракети класу CanSat, яка вийшла на задану висоту та на відстані двох кілометрів від землі вивела два супутника. Успішний старт – результат копійної майже дворічної роботи команди фахівців і студентів нашого університету, ГО «Асоціація Ноосфера» та Національного центру аерокосмічної освіти молоді України.

ЗАПУСК СТУДЕНТСЬКОЇ РАКЕТИ – ЗАВЕРШЕНИЙ ЦИКЛ

– «СВС-1» телеметрію не отримує.

– «СВС-1» телеметрію отримує. Прийом.

На пункті запуску і відеоспостереження чергують студенти фізико-технічного факультету Олександр Добродомов, тезки Владислави Калінін і Пророка та Анастасія Харченко. Саме ця команда за годину дасть старт студентській ракеті.

Поруч із пунктом «Пуск» стоїть «Робот» – так закодована автоматична станція стеження, що відслідковуватиме телеметрію з супутників. Ця станція проходить перше випробування, раніше зйомки телеметрії проводилися вручну. Про спільну розробку студентів фізтеху, фізики, електроніки та комп'ютерних систем та факультету прикладної математики розповідає Денис Постол: «У нас є датчики, і програма вираховує, під яким кутом і в якому напрямку потрібно повернути камери. На них стоять два двигуни, які виконують команди та направляють турель під потрібним кутом. Відео- та фотокамери з висоти передають інформацію «на землю». Дві камери, бінокль і антена розташовані відносно близько до стартової позиції». Також фіксуються показники з датчиків тиску, атмосферного складу, температури та передаються «Роботу».

А на стартовій позиції велика група студентів і викладачів під керівництвом досвідченого ментора, старшого наукового співробітника НЦАОМУ Вадима Солнцева готують ракету до запуску. Точка старту – найвідповідальніша. Ще одна точка спостереження



Завідувач кафедри Юрій Ткачов, ректор Микола Поляков, декан ФТФ Сергій Давидов, керівник лабораторії «Космос» Інженірингової школи Ноосфера Олексій Кулик, студенти Лев Загаєвський і Богдан Букаєв

віддалена від стартової позиції на 11 км. Усі групи працюють злагоджено й зосереджено.

Пускова команда приїхала на полігон напередодні. Вистачило часу і ракети підготувати, і контрольні точки обладнати, і куліша зварити, й з ковшом поборотися.

«Сьогодні проходить другий етап проекту запуску студентської ракети, який реалізується в нашому університеті, – говорить ректор ДНУ, член-кореспондент НАНУ Микола Поляков. – Перший етап закінчився пуском ракетидемонстратора у квітні минулого року. Одна із ракет, які планується запустити, була підготовлена як прототип носія для запуску університетських дослідницьких апаратів на висоту до 3 км. Після минулорічного старту були дорацьовані конструкція ракети, двигун, змінені характеристики палива. Також виготовлена друга ракета, яка повинна здійснити підйом на висоту до 7 км». Микола Вікторович також приїхав на

Павлоградський полігон, щоб підтримати команду. «Організаційну підтримку нам надав «Південний машинобудівний завод» і його директор Сергій Войт та директор Павлоградського механічного заводу Володимир Кириченко. Обидві організації зацікавлені у співпраці з університетом щодо підготовки фахівців для розробки й виготовлення нових комплексів ракетно-артилерійського озброєння, – зазначив ректор.

У світовій практиці команди університетів, коледжів, технікумів готують невеликі супутники розміром не більше пляшки пепсі-коли та масою 330-350 г і виводяться ракетами на висоту від 2 до 3 км. За допомогою парашуту ці супутники потім спускаються на землю. В амбітних планах нашої команди – стати згодом організатором подібного всеукраїнського або й міжнародного змагання.

«Наприклад, студенти Каліфорнійського університету нещодавно запустили ракету такого ж класу, як наша – твердопаливну, некеровану – на висоту 103 км. Вони досягли межі космосу. У нас теж є подібні амбітні бажання, – ділиться планами один із кураторів студентів від ДНУ, керівник лабораторії «Космос» Інженірингової школи Ноосфера, кандидат технічних наук Олексій Кулик. – Головне полягає не тільки в тому, щоб вивести ракету чи супутник в задану точку, а й щоб у реальному часі виконувати певні вимірювання, передавати інформацію. Тобто запуск студентської ракети – за-

вершений цикл: створення носія, систем спостереження за польотом, систем прийому інформації від ракети під час польоту, конструювання й виготовлення корисного навантаження – дослідного мікросупутника типу CanSat і систем, які від нього приймають інформацію. Команда підготувала до старту дві твердопаливні ракети, обидві розміром близько 1,7 м, вагою 7 кг, вантажопідйомність CanSat-носія близько 700 г, в іншій ракеті вантажопідйомність менша – до 300 г, але її завдання не у винесенні певного корисного навантаження, а в експериментальному відпрацюванні конструкції, двигуна тощо».

Згодом стає зрозумілим зміст фрази «СВС-1» телеметрію не отримує». У процесі передстартової підготовки бортовий контролер вивів помилку, яку в умовах полігону не можна виправити, тому пускова команда вирішила старт більшої ракети відкласти. Вирішено запускати меншу ракету.

І після передстартової підготовки нарешті лунає:

– ...Три, два, один, пуск!



Встановлення ракети на турель під керівництвом досвідченого ментора Вадима Солнцева

За словами менторів, другий запуск пройшов у штатному режимі із виконанням усіх поставлених завдань: супутники зібрали і передали необхідну інформацію та спустилися на парашутах на землю, ракета-носія також повернулася у штатному режимі. А на команду очікує ще один виїзд на полігон після складання сесії. Упевнені, і сесія, і пуск пройдуть успішно.

Алла БАХМЕТЬЄВА, доцент кафедри масової та міжнародної комунікації



КРАЦІ НАУКОВЦІ РОКУ

Під час чергового засідання вченої ради в університеті відзначили кращих науковців року.

Відповідно до Положення про Нагрудний знак «Науковець року», затвердженого вченою радою у вересні 2018 року та рішення вченої ради ДНУ (протокол № 11 від 22.04.2019 р.) нагрудний знак «Науковець року» отримали 14 наших колег.

Серед інженерних та природничих факультетів нагородили:

– **Павла Полушкіна**, доцента кафедри сучасних технологій діагностично-лікувального процесу (1 місце);

– **Василя Білозьорова**, професора кафедри комп'ютерних технологій (2 місце);

– **Олега Маренкова**, доцента кафедри загальної біології та водних біоресурсів (3 місце).



Нагрудний знак «Кращий науковець року» отримує Олена Гурко

Серед гуманітарних та соціально-економічних факультетів:

– **Тетяну Гринько**, декана факультету економіки (1 місце) та за отримання почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України»;

– **Тетяну Гільорме**, доцента кафедри статистики, обліку та економічної інформатики (2 місце);

– **Ольгу Зінченко**, доцента кафедри менеджменту і туристичного бізнесу (3 місце).

Серед молодих вчених інженерних та природничих факультетів:

– **Олега Маренкова**, доцента кафедри загальної біології та водних біоресурсів (1 місце);

– **Олександра Пипку**, доцента кафедри геометрії та алгебри (2 місце);

– **Анну Дяченко**, молодшого наукового співробітника НДЛ фізики кристалів активних діелектриків кафедри фізики твердого тіла та оптоелектроніки (3 місце).

Серед молодих учених гуманітарних та соціально-економічних факультетів:

– **Ольгу Зінченко**, доцента кафедри менеджменту і туристичного бізнесу (1 місце);

– **Тетяну Гвініашвілі**, доцента кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами (2 місце);

– **Анастасію Сімахову**, доцента кафедри економіки та управління національним господарством (3 місце).

Також нагрудним знаком «Науковець року» відзначено:

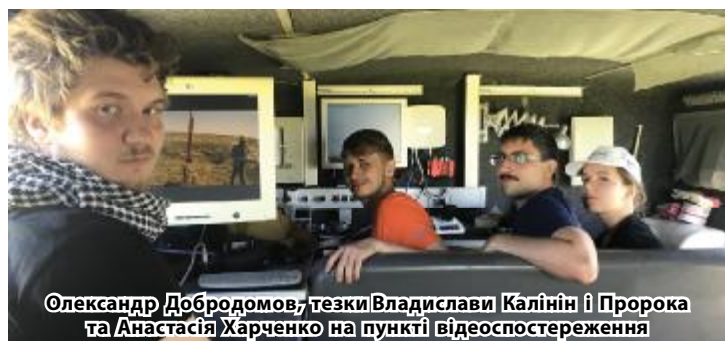
– **Олега Дробахіна**, першого проректора за отримання почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України»;

– **Марину Щербиніну**, декана факультету медичних технологій діагностики та реабілітації за отримання почесного звання «Заслужений лікар України»;

– **Олену Гурко**, професора кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців за достроковий захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

Практику вручення нагрудного знаку «Науковець року» науково-дослідна частина ініціювала на честь вікового ювілею альма-матер. Цією відзнакою щорічно нагороджуватимуться наукові та науково-педагогічні працівники університету, які посіли 1-3 місця за результатами рейтингового оцінювання наукової діяльності за однією з груп факультетів.

За матеріалами науково-дослідної частини



Олександр Добродомов, тезки Владислави Калінін і Пророка та Анастасія Харченко на пункті відеоспостереження

3-5 червня у Києві відбулися семінари-тренінги щодо розроблення стандартів вищої освіти та засідання науково-методичних комісій (підкомісій) сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. 19 викладачів ДНУ обрали до складу Науково-методичних комісій.



П.І.Б.	Спеціальність	Кулабухов Анатолій Михайлович, завідувач кафедри систем автоматичного управління	173 Авіоніка
Северинівська Олена Вікторівна, декан біолого-екологічного факультету	091 Біологія	Третяк Олексій Анатолійович, завідувач кафедри політології	052 Політологія
Коваленко Олександр Володимирович, завідувач кафедри радіоелектроніки	105 Прикладна фізика та наноматеріали	Гринько Тетяна Валеріївна, декан факультету економіки	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Парфінович Наталія Вікторівна, завідувач кафедри математичного аналізу і теорії функцій	111 Математика	Санін Анатолій Федорович, завідувач кафедри технології виробництва	132 Матеріалознавство
Турчин Валерій Миколайович, завідувач кафедри статистики й теорії ймовірностей	112 Статистика	Давидов Сергій Олександрович, декан фізико-технічного факультету	134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка
Гук Наталія Анатоліївна, завідувач кафедри комп'ютерних технологій	113 Прикладна математика	Дреус Андрій Юлійович, професор кафедри аерогідромеханіки та енергомасоперепоу	144 Теплоенергетика, Гідроенергетика
Корсунський Віктор Олексійович, завідувач кафедри образотворчого мистецтва і дизайну	022 Дизайн	Варлан Костянтин Єлисейович, завідувач кафедри хімії та хімічної технології високомолекулярних сполук	161 Хімічні технології та інженерія
Вайбуз Олег Григорович, завідувач кафедри математичного забезпечення ЕОМ	121 Інженерія програмного забезпечення	Скляр Тетяна Володимирівна, завідувач кафедри мікробіології, вірусології та біотехнології	162 Біотехнологія та біоінженерія
Гнатушенко Володимир Володимирович, завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій	122 Комп'ютерні науки	Щербиніна Марина Борисівна, декан факультету медичних технологій, діагностики та реабілітації	223 Медсестринство
Гарт Людмила Лаврентіївна, професор кафедри обчислювальної математики та математичної кібернетики	124 Системний аналіз	Осетрова Оксана Олександрівна, завідувач кафедри соціальної роботи	231 Соціальна робота

Результативним на студентські наукові досягнення видався другий семестр цього навчального року для факультету економіки, студенти якого здобули п'ятнадцять перемог у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових та дипломних робіт, Всеукраїнських олімпіадах. Це найкращий результат серед усіх факультетів ДНУ.

Диплом I ступеня на Всеукраїнському конкурсі дипломних робіт зі спеціалізації «Економіка підприємства», який відбувся 19 квітня на базі Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, з гідністю виборола студентка факультету економіки Карина Качина. Науковий керівник студентки – декан факультету економіки, професор Тетяна Гринько. За словами дівчини, вона не вперше бере участь у подібних змаганнях, проте вперше пройшла у заключний етап та мала можливість долучитися до такої масштабної події у світі української студентської науки. «Це дійсно неймовірний досвід

для будь-якого студента! Адже окрім навичок, набутих під час написання роботи, я отримала досвід публічного виступу, самопрезентації, нові знайомства та прослухала виступи провідних українських та іноземних фахівців. Та найголовніше, все ж таки, відчувати перемоги й усвідомлення, що ти є частиною великої дружньої команди, яка має спільну мету», – поділилася враженнями переможниця.

У цьому ж конкурсі диплом III ступеня отримала студентка третього курсу Катерина Спицька. Науковий керівник – старший викладач кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами Інна Тімар. Для Катерини цей конкурс став першим, але успішним

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ЧЕМПІОН



Переможці у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана: Карина Качина, науковий керівник Інна Тімар і Тетяна Гринько, Катерина Спицька

досвідом. Відчутне хвилювання перед початком конкурсу, цілеспрямованість та зосередженість під час виступу, радість та гордість за результат – цей день був переповнений різними почуттями та емоціями.

Високий науковий рівень дипломних робіт та якість фахової підготовки магістрів також підтверджують нагороди Дар'ї Голловко, яка виборола диплом II ступеня зі спеціальності «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» на базі Одеського національного політехнічного університету (науковий керівник студентки – декан факультету економіки Тетяна Гринько), та Тетяни Кирилєнко, яка отримала диплом II ступеня зі спеціалізації «Економічна кібернетика»

спеціальності «Економіка» у Харківському політехнічному інституті (науковий керівник студентки – доцент кафедри економічної кібернетики Валентина Огліх).

У II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямом «Актуальні питання співробітництва з Європейським Союзом» Кирило Гречин здобув певену перемогу та диплом I ступеня (науковий керівник – доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Олена Дзяд);

– Альона Аксьонова виборола диплом I ступеня зі спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» у Національному університеті «Львівська політехніка» (науковий керівник – доцент кафедри економіки та

управління національним господарством Ксенія Бондарєвська);

– Марія Карпусь отримала диплом II ступеня за напрямом «Туризм» у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (науковий керівник – доцент кафедри менеджменту та туристичного бізнесу Вікторія Редько);

– Володимир Швайко отримав диплом II ступеня зі спеціальності «Географія» у Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті імені Григорія Сковороди (науковий керівник – завідувач кафедри фізичної та економічної географії Любов Зелєнська);

– Дар'я Нековаль виборола почесний диплом III ступеня зі спеціалізації «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища» у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського (науковий керівник – доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами Тетяна Олійник);

– Ганна Герман отримала диплом III ступеня зі спеціальності «Фінанси і кредит» на базі Київського національного торговельно-економічного університету (науковий керівник студентки – доцент кафедри фінансів Оксана Володазька);

– Олексій Можаровський виборов диплом III ступеня зі спе-

ціалізації «Підприємництво» на базі Житомирського державного технологічного університету (науковий керівник – доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами Вероніка Бикова).

Високий рівень знань продемонстрували студенти факультету у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади за спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями. Зокрема, Оксана Гордієнко отримала диплом II ступеня з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» у Національному університеті «Львівська політехніка». Юрій Гуртовий виборов диплом II ступеня з навчальної дисципліни «Статистика» у Національній академії статистики, обліку та аудиту.

У Київському національному університеті імені Тараса Шевченка Володимир Швайко отримав диплом III ступеня зі спеціальності «Географія». А Олександра Піліна отримала диплом III ступеня з навчальної дисципліни «Економіка природокористування» у Львівському національному аграрному університеті.

Щиро вітаємо переможців та наукових керівників, бажаємо успіхів у навчанні та нових досягнень у розвитку студентської економічної науки.

Інна ТІМАР,
старший викладач кафедри економіки, підприємства та управління підприємствами

У ДНУ перебував Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Бельгія в Україні Алекс Ленартс. Із нашими студентами пан Посол обговорив питання захисту прав людини у світі, євроінтеграційну політику України, дипломатичні відносини між Бельгією та Україною.



СТУДЕНТИ ЗУСТРІЛИСЯ ІЗ ПОСЛОМ КОРОЛІВСТВА БЕЛЬГІЯ

Дискусія з цих питань об'єднала студентів факультету суспільних наук і міжнародних відносин, систем і засобів масової комунікації, юридичного та історичного факультетів. Перед ними Алекс Ленартс виступив із доповіддю про перше глобальне вираження невід'ємних прав і свобод людей – Загальну Декларацію Прав Людини, прийняту Генеральною Асамблеєю ООН ще у 1948 році. Цю важливу інформацію дипломат супроводив яскравими ілюстраціями. Зокрема, студентська аудиторія переглянула художній проект Ради ООН із прав людини у стилі всесвітньовідомої серії бельгійських коміксів Spigo. Спостерігаючи від одного малюнка до іншого за кумедним героєм Spigo, молодь зуміла швидко ознайомитися зі змістом усіх 30 статей Декларації. У такий оригінальний спосіб Посол переконливо показав, чому й сьогодні (після 70 років від прийняття міжнародного договору) так важливо говорити про проблему захисту прав людей всього світу, незалежно від їхньої культурної приналежності.

Особливу роль у дотриманні міжнародного права Алекс Ленартс відводить саме дипломатії. Колишній журналіст, він приєднався до дипломатичного корпусу своєї країни у 2001 році. Працював у дипломатичних місцях Бельгії у Венесуелі, Боснії та Герцеговині, Лівані, а із жовтня 2018 року був призначений Надзвичайним і Повноважним Послом Бельгії в Україні. «Як бачите, на посаді дипломата я завжди обирав неспокійні держави. Саме тому вирішив попрацювати і в вашій країні, адже сьогодні Україна – це новий виклик для Європи. Та вже зараз ваша держава демонструє очевидний прогрес, і ми всією міжнародною спільнотою повністю підтримуємо обраний вами курс



Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Бельгія в Україні Алекс Ленартс

на євроінтеграцію та прагнення до розбудови нової демократії», – підкреслив пан Ленартс. І закликав молоду покоління українців активніше долучатися до цих позитивних перетворень, дбайливо зберігаючи усі надбання.

Одним із таких бельгійський дипломат вважає українську освітню систему, з якою вже встиг ознайомитися за сім місяців перебування в Україні. «Я приємно вражений високим рівнем фахових знань українських студентів та викладачів, – зізнався пан Ленартс, коментуючи свої відвідини університетів різних регіонів України. – Вважаю, що вам не потрібно копіювати освітні системи жодних інших країн. Просто залишайтеся відкритими світу: беріть участь у програмах академічної мобільності ЄС Erasmus+, надавайте більше пріоритету мультилінгвальної освіти. І це стане великою перевагою для вашої подальшої кар'єри», – порадив дніпровський молоді Алекс Ленартс.

Олеся ДОЦЕНКО,
ІАА «УНІ-прес»

ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ

МОВНІ СТУДІЇ

Основою сучасної системи правопису стала орфографія, застосована Борисом Грінченком у «Словарі української мови» (1907–1909). Згідно з нею, систематично почали вживати апостроф після літер, що позначають губні приголосні, перед **є, ї, я, ю**; після літер, що фіксують м'які приголосні, використовували лише **і, а не ї**; у великій групі слів писали початкову **и**: *ижиця, индик, иржа*.

У 1918 році було видано проект офіційного українського правописного кодексу, який запропонував професор Іван Огієнко. Офіційно схваленого й обов'язкового для вжитку українського кодексу орфографії не було аж до 1921 року, коли вийшли друком «Найголовніші правила українського правопису», створені Українською АН під керівництвом академіка Агатангела Кримського.

Новий повний орфографічний кодекс, відомий в історії як «скрипниківський», вийшов 1928 року.

У травні 1928 року в Харкові відбулася правописна конференція, яка схвалила новий, розширений український правописний кодекс. Зберігаючи традиційну українську графіку, науковці докладно опрацювали орфографію та вперше унормували правила української пунктуації. Наступне видання правопису (1933) було вже зорієнтоване лише на східноукраїнські правописні традиції.

«Український правопис» 1933 року потребував ґрунтовного доопрацювання. Цю роботу під керівництвом академіка Леоніда Булаховського було завершено 1945 року, а 1946 року стабільний «Український правопис» було видано. 1960 року світ побачила доповнена й виправлена редакція правопису, що протягом наступних тридцяти років не перевидавалася, незважаючи на потреби шкільної та вищої освіти. Мова постійно розвивається, з'являються нові слова, терміни, триває процес запозичання, розширюється сфера функціонування української мови. З огляду на це, на початку 90-х років виникла гостра потреба в новому виданні правопису. Було створено представницьку Орфографічну комісію, яка підготувала свій проект українського правописного кодексу, що 1990 року вийшов друком (3-тє видання). Він ґрунтований, як і попередні, на фонетичному принципі, доповнено-

му морфологічним (уніфіковане написання префіксів, коренів, суфіксів і закінчень незалежно від їхніх позицій в слові і впливів асиміляційно-дисиміляційних процесів), традиційно-історичним (подвійна функція літер **я, ю, є**, вживання літери **щ**) і диференційним (написання великої літери в словах, написання слів разом, окремо і через дефіс) принципами. У ньому відновлено літеру **ґ**, дещо змінено вживання літер **і** та **й** у власних іношомовних назвах тощо. Виправлене й доповнене 4-е видання «Українського правопису» 1993 істотно не відрізняється від попереднього, за винятком лише деяких доповнень.

У проекті 2019 року передбачено фонетичне варіювання запозичень з грецької мови, усталених з літерою **ф** (*ефір*, *етер*, *Афіни* і *Атени*); упродовження до раніше кодифікованих варіантів передачі назв з **au** через **ay** варіантів з **ав** (*пауза* і *павза*, *аудієнція* і *авдієнція*); варіантність написання імен і прізвищ з літерою **г** (*Гегель* і *Герель*, *Гаусс* і *Гаус*); відокремлення числівника **пів** (*пів аркуша*, *пів Києва*, *пів яблука*); варіантність у художніх текстах закінчень родового відмінка (*радіості й радіості, Русі й Русі*); заміна іменника *проект* та похідних на *проект*; варіантність передачі вигуків та іменників з початковою літерою **и-** (*индик* та *индик*). Серед істотних пропозицій у проекті передбачено зміни в чергуванні префіксів і прийменників **у – в, з – із**, написаних слів з дефісом (*оберлейтенант* замість *оберлейтенант*), впорядкування вживання великої літери в релігійних назвах (*Бог*, *Трійця*) та технічних виробів (*автомобіль «запорожець»*); доповнення правил невідмінюваних назв (*Дюма*, *Дерріда*) тощо. Складні іменники з першою складовою частиною **віце-, екс-, лейб-, максі-, міді-, міні-, обер-** потрібно писати разом (*віцепрем'єр, ексчемпіон*), а не через дефіс.

Правопис – це корсет мови. У мові закодовано досвід усіх попередніх поколінь, і якщо кожен з нас усвідомить силу й значення рідного слова, то, безумовно, ми станемо свідомою нацією, яка прагне зберегти свою ідентичність і демократизувати державність.

Тетяна ШЕВЧЕНКО,
заступник директора Центру історії та розвитку української мови

ШКОЛА ВОЛОНТЕРСТВА

Гарною традицією для студентів кафедри соціальної роботи факультету медичних технологій діагностики та реабілітації є щорічні благодійні акції. Студенти-волонтери поспішають на допомогу нужденним, захищають довкілля та заохочують до цього міст'ян, адже свій майбутній фах вони обирали не лише свідомо, а й серцем.

РАЗОМ ЗРОБИМО СВІТ КРАЩИМ

Так, після вивчення особливостей організації та методів волонтерської роботи під керівництвом кандидата педагогічних наук, доцента кафедри соціальної роботи Людмили Юрївни Кримчак хлопці та дівчата з натхненням і великим бажанням провели декілька волонтерських заходів, серед яких: акція «Скажи курінню «НІ» – обміняй цигарку на цукерку»; «Студенти за чисте довкілля»; виховна лекція у школі «Безпека учнів на канікулах»; акція «Допомога пенсіонерам».

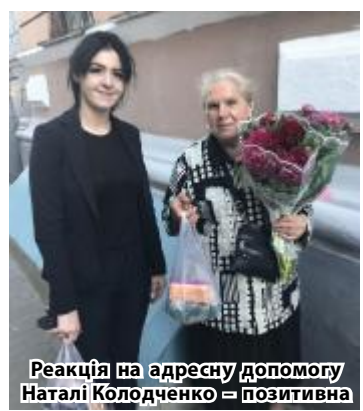
Акція «Скажи курінню «НІ» – обміняй цигарку на цукерку» допомогла Ліні Шербачук, Вячеславу Яковенку, Наталі Колодченко, Владиму Вакалу та Олександрі Сконишкіній усвідомити, що таке відповідальне планування, дисциплінованість, організованість та підтримка одногруппників. Під час проведення заходу було виявлено знання та вміння, якими володіють студенти, рівень свідомого обрання майбутньої професії та акцентовано увагу на навичках, що слід розвивати надалі. Студенти опитали курців Дніпра для виявлення причин шкідливої звички та наявності бажання її позбутися. Результатом роботи стала

публікація студенток Анастасії Рижкової та Єлизавети Моложенко «Тютюнопаління населення України: сучасні тенденції» та їхня участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього».

Юлія Васенко, Олена Голубок, Крістіна Дрожжина, Расим Набієв та Денис Новіков провели благодійну екологічну акцію «Студенти за чисте довкілля» для благоустрою студентського парку університету. Молоді люди разом з організацією GreenGagin з ентузіазмом долучилися до очищення території парку від сміття й сухих гілок, що зробило його привабливішим. Юнаки й дівчата відчували себе господарями у власній країні, зрозуміли, що й від них також залежить чистота й краса довкілля. До висвітлення заходу студенти залучили журналістів, пропагуючи проведення таких важливих та потрібних акцій.

Справжньою школою для Поліни Біди, Дар'ї Шашніної, Ольги Могильової та Дарини

Березан стала проведена ними виховна лекція у ЗОШ №119 Дніпра «Безпека учнів на канікулах». Дівчата в ігровій формі відпрацьовували в учнів молодших класів культуру поведінки в громадських місцях; пояснювали правила безпеки на дорозі та на воді; розкривали особливості користування електроприладами. Волонтеркам стали в нагоді організаторські здібності, вдало підібрана інформація, ігровий інструментарій, нагороди, креативність та знання новітніх методів у роботі з



дїтьми. Результатом проведеної роботи стала «Подяка» від колективу школи та особисто директора Романа Паламаренка.

Зворушливою та незабутньою для Мурата Байрамова, Ігоря Іщенко, Бориса Помінова та Ірини Філімонової стала акція «Допомога пенсіонерам», адже допомога людям поважного віку, що мають матеріальні труднощі – це одне із завдань, які майбутні соціальні працівники будуть виконувати на своєму робочому місці. Заздалегідь підготувавши продуктові набори зі списку споживчого коштика, студенти спрямували свою увагу на літніх людей, які за копійки продавали кріп, петрушку, зелену цибулю та власні

речі. Реакція на адресну допомогу була дуже позитивною. Дехто зі старих плакав, інші були здивовані й не могли вимовити слова. Були й такі, хто хотів нас обдарувати квітами за прояв милосердя.

Отже, кожен з проведених волонтерських заходів приніс задоволення і користь. Юні волонтери вирішили й надалі проводити різноманітні благодійні акції, адже милосердя не буває надмірним. Саме милосердя і є основою професійної діяльності, яку обрали майбутні соціальні працівники на все життя!

Ірина ФІЛІМОНОВА,
студентка кафедри соціальної роботи

ПЕРША КАФЕДРА НАУКИ МАЙБУТНЬОГО: СЬОГОДЕННЯ

Продовження. Початок у №1-2 від 27 лютого 2019 р.

У листопаді минулого року кафедра теоретичної фізики відзначила 90-річний ювілей. Коли в 1960-ті роки студентами кафедри ставали представники першого повоєнного покоління, тут уже склалися гарні традиції як у наукових дослідженнях, так і в навчальній роботі. Престижність нашої професії тоді мала вияв у високих конкурсах на фізичний факультет, і тому, зокрема, чимало талановитої молоді пов'язало долю з теоретичною фізикою.

Сімдесяті роки минулого сторіччя відзначилися видатними досягненнями в теоретичній фізиці. З побудовою в 1967-72 роках єдиної теорії електрослабких і сильних взаємодій – так званої Стандартної моделі елементарних частинок – склалася якісно нова ситуація в описі й у можливості передбачення нових явищ природи. Значно вплинула на розвиток теоретичної фізики теорія суперсиметрії, подальша розробка методів квантової теорії поля і широке використання в ній геометричних методів. Нобелівська премія з хімії в 1977 р. І.Р. Пригожини підсумувала розвиток теорії нерівноважних процесів. Активна творча молодь шукала шляхи в науці, що підсумувалося в захисті на кафедрі значної кількості кандидатських дисертацій. Подальші роки принесли нові здобутки. За 12 років – від 1988 р. до кінця тисячоліття співробітниками кафедри захистили 6 докторських дисертацій, сформувалися відповідні напрями досліджень: квантова теорія поля, фізика елементарних частинок (проф. В.В. Скалозуб, захищено 9 кандидатських і 1 докторську дисертацію – О.В. Гулов, 2017 р.); кварк-глюонна взаємодія, спектроскопія гадронів (проф. Р.С. Тутік, 3 кандидатські дисертації); квантова теорія полів зі спонтанно порушеною суперсиметрією та за межами Стандартної моделі (проф. О.О. Капустніков, 1 дисертація); теорія гравітації та космологія (проф. М.П. Коркіна, 8 дисертацій); теорія фазових переходів і критичного стану (проф. Є.Д. Солдатов, 6 дисертацій); теорія нерівноважних процесів (проф. О.І. Соколовський, 4 дисертації). Кафедру в ті роки очолювали доц. А.П. Ярошенко, проф. О.О. Капустніков, проф. Р.С. Тутік.

Важливим етапом було виділення з кафедри теоретичної фізики в 1992 р. кафедри квантової макрофізики, яка проіснувала до 2011 року, коли знову була об'єднана з кафедрою теоретичної фізики.



Усі ці роки і донині кафедру квантової макрофізики очолює професор Володимир Васильович Скалозуб. Він відомий фізик-теоретик, якому належить низка визначних результатів у квантовій теорії калібрувальних полів. В.В. Скалозуб ініціював у ДНУ дослідження з обробки результатів реальних експериментів на сучасних прискорювачах частинок, комп'ютерне моделювання квантових процесів на ґратках. Важливою рисою роботи вченого є фактичне об'єднання підходів квантової теорії поля та статистичної механіки з метою дослідження нерівноважних станів і фазових переходів в екстремальних умовах. Кафедра квантової макрофізики була відгуком на світові тенденції розвитку фундаментальних досліджень у фізиці. Виходячи з перших принципів квантової теорії поля, Стандартна модель дала змогу послідовно описувати мікроскопічні та макроскопічні явища в діапазоні енергій від низьких до тих, які відповідають процесам у ранньому Всесвіті чи зорях, а також при зіткненнях частинок у новітніх колайдерах. Реалізація цих можливостей потребує розробки адекватних математичних методів, обробки великих обсягів інформації, залучення сучасних комп'ютерних технологій. Не дивно, що НДЛ квантової хромодинаміки кафедри, створена в 1991 р., ініціювала створення комп'ютерної мережі Internet у ДДУ. У 2007 році до кафедри квантової макрофізики була приєднана очолювана доц. С.П. Юдіним кафедра фізики фізико-технічного факультету ДНУ, до колективу якої також входили професори В.С. Савчук і В.М. Глушков.

На початку нового тисячоліття тривали дослідження з квантовопольової та гравітаційної тематики, діяла створена в 1997 р. НДЛ теоретичної фізики. Завідувачем кафедри з 2006 р. до об'єднання кафедр у 2011 році був доц. О.Ю. Орлян-

ський. 2007 року докторську дисертацію захистив В.Д. Гладуш. Після об'єднання на кафедрі отримали розвиток також такі напрями: геометричні методи в теорії релятивістських конфігурацій (проф. В.Д. Гладуш); квантова механіка молекул (проф. В.М. Глушков); історія науки і техніки (проф. В.С. Савчук, 4 дисертації, захищені на кафедрі). Незважаючи на суттєве скорочення складу кафедри, фізики-теоретики ДНУ щороку мають публікації у провідних фізичних журналах і високі рейтинги.

Кафедра традиційно приділяє велику увагу підготовці педагогічних кадрів. Тривалий час її випускники, маючи спеціалізацію з теоретичної фізики, отримували кваліфікацію «Фізик, викладач фізики». У 1984 році, після спроби збити педагогічне спрямування основним для кафедри, її було переведено на педагогічний факультет. Але традиційне «обличчя» кафедри збереглося завдяки зусиллям її завідувача А.П. Ярошенка. У 1988 р. вона повертається на фізичний факультет. У 1990–2000 рр. кафедра була випускаючою для спеціальностей «Фізика» і «Фізика та основи інформатики». Останні роки знову відчувається нестача викладачів фізики середніх шкіль із ґрунтовною фізичною та педагогічною освітою. Тому в 2017 році кафедра отримала ліцензію на підготовку фахівців зі спеціальності «Середня освіта (Фізика)». Чимало наших випускників працюють у вищих і середніх навчальних закладах, стали відомими вчителями фізики. Кафедра відіграє провідну роль у проведенні обласних фізичних олімпіад школярів, у роботі секції фізики та астрономії Малої академії наук. У той же час головним напрямом залишається підготовка наукових кадрів, які користуються попитом як в Україні, так і за її межами.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОСТІР



Співробітників кафедри завжди відрізняла активна громадянська позиція, тому на фізичному факультеті вони незмінно були серед лідерів: деканами факультету в різні роки були А.П. Ярошенко, В.В. Скалозуб, Р.С. Тутік, заступниками декана – О.І. Соколовський, М.Н. Половина, С.Ф. Лягушин, О.Ю. Орлянський. Професор В.В. Скалозуб у 1997-99 рр. був проректором з наукової роботи ДДУ. Він показав себе на всіх ділянках роботи як умілий керівник і організатор наукового та освітнього процесу. Під його керівництвом створена спеціалізована вчена рада із захисту дисертацій (з 1998 р. – докторських) і почав видаватися журнал «Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Фізика, Радіоелектроніка» (з 2018 р. – *Journal of Physics and Electronics*). Уже в новому тисячолітті кафедра проводила Міжнародні школи-семінари «Нова фізика та квантова хромодинаміка в зовнішніх умовах» (4 рази), «Сучасні та майбутні експерименти на Великому гадронному колайдері» (двічі), щорічно бере участь в організації міжнародної молодіжної конференції «Людина і Космос» Налагоджені плідні зв'язки з провідними міжнародними центрами теоретичної фізики.

На завершення – про наших випускників. Кафедра теоретичної фізики підготувала близько 1000 фахівців. З них приблизно 200 захистили кандидатські, а декілька десятків – докторські дисертації. Чимало провідних науковців Інституту теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України (м. Київ) й Об'єднаного інституту ядерних досліджень (м. Дубна) – випускники нашої кафедри. Багато випускників останніх десятиліть працюють за кордоном, у тому числі – в провідних наукових центрах найрозвиненіших країн. Незважаючи на труднощі з набором, ми домоглися того, що по-справжньому талановиті юнаки та дівчата не проходять повз власне покликання, і нашою науковою молоддю ми маємо всі підстави пишатися. Ми готові наполегливо працювати, звертаючи особливу увагу на індивідуальну роботу зі студентами, щоб традиції підготовки фізиків-теоретиків вищого ґатунку в Дніпропетровському університеті не згасали, щоб набутий досвід передавався наступним поколінням.

Сергій ЛЯГУШИН, канд. фіз.-мат. наук,
доцент кафедри теоретичної фізики
Олександр СОКОЛОВСЬКИЙ, д-р. фіз.-мат. наук,
професор кафедри теоретичної фізики

НАТХНЕННІ МУЗАМИ



ДНУ здобув найвищу нагороду 50-го міського міжвузівського фестивалю «Студентська весна-2019». Творча команда університету отримала перехідну статуетку та Гран-прі у 52 тисячі гривень.



Момент триумфу: Вадим Стукало, Тимур Бут і Анна Пархоменко із заслуженою нагородою

Фестиваль «Студентська весна» щорічно проходить у нашому місті ще з кінця 60-х років. Його ідейним засновником виступила саме наша альма-матер, запропонувавши об'єднати всі заклади вищої освіти спільною ідеєю.

Цьогоріч фінальний етап ювілейного заходу тривав протягом квітня-травня, у ньому взяли участь 10 закладів вищої освіти Дніпра. Понад три тисячі студентів представили близько 200 творчих номерів з театрального, музичного, хореографічного, циркового, фото- та відеомистецтва, розмовних та оригінальних жанрів для п'яти тисяч глядачів. Під час гала-концерту, який відбувся 24 травня на Фестивальному причалі, журі за результатами оцінювання визначило переможців серед усіх лауреатів-фіналістів.

Наші талановиті студенти доклали надзвичайно багато зусиль, щоб стати

ремони постановниці виступу, голова культурно-масового комітету ради студентів Анна Пархоменко. – Ми стояли з Тимуром Бутом і молилися, сподіваючись на краще. І тут називають наш рідний університет. Гран-прі наше! Емоції були просто неперевершені: море сліз, гучних оплесків, щастя та гордості!»

«Ми дуже щасливі від того, що змогли завоювати головний приз фестивалю, не дарма для цього ми посилено працювали понад два місяці, – розповідає голова ради студентів Тимур Бут. – Гран-прі було метою Гончарівського університету, адже минулого року ми посіли перше місце. Тепер нам потрібно тримати планку, бо ми – найкращі. Отримані гроші плануємо витратити на придбання освітлювальної апаратури.»

«Запровадивши грошові винагороди, нінішня міська влада зробила дуже

суттєвий крок у розвитку фестивалю, ми вдячні міському голові та департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради. Це дуже гарний стимул для студентів і розвитку їхніх талантів», – відзначає директор Палацу студентів Вадим Стукало, який і сам у 1969 році був учасником першої «Студентської весни». Відтоді він уже 50 років поспіль у різних ролях бере участь у цьому фестивалі.

Про підготовку переможного номеру ДНУ розповідає постановнича Анна Пархоменко: «Ідея теми виступу з'явилася дуже просто: у нас лишилися неймовірні декорації із «Кубку Ректора-2018», тому наша команда відразу визначилася з концепцією. Підготовка до виступу розпочалася ще в лютому, адже хотілося розкрити весь потенціал студентів ДНУ. У створенні програми взяли участь більше 100 студентів, ми використали найяскравіші номери з «Кубку ректора-2018» та «Містер і Міс ДНУ-2019».



Студенти Гончарівського університету – найкращі!

Окрім цього, для «Студентської весни» під керівництвом художнього колективу Палацу студентів було створено й абсолютно нові номери».

Додамо, що за рішенням журі дипломами лауреатів фестивалю «Студентська весна-2019» також були нагороджені шестеро кращих виконавців і колективів ДНУ:

- народна циркова студія «Радуга» (керівник – Тетяна Золотова) за номер «Вогні любові», який є результатом дворічної кропіткої праці студентів різних факультетів – Сергія Пашенка, Марії Видавської, багатьох режисерів та постановника Юлії Стукало;

- незвичайний студентський ансамбль «Овація» (керівник – Владислав Лисан) за виконання пісні «Капелан» (слова Сергія Жадана, музика гурту «Вертеп»);

- народний театр танцю «La Vie» (керівник Катерина Федчун) за унікальну хореографію у повній темряві;

- студенти факультету систем та засобів масової комунікації за надзвичайно зворушливу мініатюру «Не забувайте казати їм дякую». Цей номер змінювався, відшліфовався і вдосконалювався протягом кількох місяців;

- хореографічна композиція «Вибух кохання» (постановник та виконавець – Анастасія Мосейко, призер шоу талантів та інтелекту «Міс та Містер ДНУ-2019»);

- збірна студентів «Hands Up!» (постановник – Олександра Опанасенко).

Гран-прі – заслужена нагорода за натхненну і кропітку роботу студентів. Вітаємо! Пишаємося! Нових досягнень!

Ольга ЗАДОРЖНА,
голова прес-служби
ради студентів

PRO ET CONTRA

Більше 80 відсотків людей у світі вміють читати. Це не залежить від національності, мови, віросповідання – в абсолютній більшості культур саме книга є джерелом і оберегом знання. Тільки-но дитина навчається розпізнавати літери й читати по складах – батьки та вчителі одразу підставляють під старанні оченята книжки. Спочатку яскраві «букварики» з короткими віршиками по складах, потім хрестоматії з віршами та оповіданнями, що ще нагадують дитячі казочки на ніч. Пізніше, ближче до середньої школи, вже починаються серйозні твори, як, наприклад, «Аліса в Країні Див» Льюїса Керролла у програмі п'ятого класу українських шкіл (дитині пропонують осягнути авторську гру з часом і простором та символізм «вікторіанської доби» Англії). Від самого початку і впродовж усього життя читання книжок є абсолютним гарантом інтелектуального розвитку, так влаштоване наше суспільство. Читати – престижно, не читати – соромно. «Як можна говорити з людиною, що не читала Шевченка/Достоевського/Ніцше/Дюма тощо», – і типово заочухання очей для підкреслення нестерпності такої ситуації.

Проте загляньмо трохи глибше. А якщо читання шкідливе для здоров'я, то що? І я зараз не про банальне «книжки шкодять зору», а про психічне та інтелектуальне здоров'я. Група вчених Вищої школи охорони здоров'я Франції в результаті одного з досліджень впливу читання на мо-

ЧИ МОЖЕ ЧИТАННЯ БУТИ ШКІДЛИВИМ?

зок дійшла висновку, що вміння читати розвивається за рахунок інших областей мозку, погіршуючи їхні початкові функції. Це може призвести до погіршення пам'яті, слуху, концентрації уваги, зниження здатності розпізнавання. Інша група вчених, зацікавившись природою впливу читання на мозок, провела експеримент, що дав шокуючий результат: кількість прочитаних книг ніяк не впливає на розумові здібності та інтелект. Тобто, книжок можна прочитати хоч тисячу, але знань від цього більше не стане. Особливо це стосується читання задля розваги чи «на результат».

А от сколіоз, астигматизм, підвищений внутрішньочерепний тиск прийдуть дуже швидко від напруженого режиму читання. До того ж, психологи усього світу одногласно кажуть про те, що насильне читання книжок шкідливе для психіки. Дослідники Університету Аризони в результаті експерименту над американськими студентами з'ясували, що читання книжки, яка вам не подобається, особливо якщо це великий за обсягом твір, може призвести до апатії, безсоння, швидкої втомлюваності та навіть депресії. А тепер згадаймо списки літератури для читання, які давали нам у школі на літні канікули (по 12-13 великих творів світової літератури і ще стільки ж української).

У школі я була відмінницею, тому всі ці списки намагалася осилити, хоч жодного разу й не вдалося. Досі пам'ятаю, як тоді ще маленькою шестикласницею



намагалася прочитати «Айвенго» Вальтера Скотта. Якщо ви не читали, а я більш ніж впевнена, що ніхто не витримав би такого у віці 12 років, то знайте, що це один з перших історичних романів, до того ж лицарський. Сказати, що мені було нецікаво – не сказати нічого. Я облаштувала собі місце на балконі в абсолютній тиші, набирала з собою цукерок, щоб хоч якось себе заохотити, і намагалася читати. «Ну давай, ну хоч 20 сторінок», – говорила я собі. І, вірите чи ні, навіть плакала на знак протесту проти усіх на світі історичних романів.

А з «Анною Кареніною» Льва Толстого в мене взагалі була феноменальна історія. Я просто фізично не витримувала читання цього роману – у мене починала боліти голова. Ні, це не метафора і не перебільшення. Якщо чесно, то зі Львом Михайловичем в мене якось взагалі не склалося, я не прочитала жодного його твору повністю,

хоча спроб було більше п'яти.

Ну не читала я «Кареніну», то що, я тепер цілковите дурницько? Зараз я читаю книжки, які можуть принести мені або задоволення, або безсумнівну користь. Ми живемо в епоху, коли життя тече в пришвидшеному темпі, тому важливо економити свій особистий час і робити так, щоб все, на що ми витрачаємо власні сили, приносило нам практичні знання та користь.

Я просто обожнюю фразу Артура Конан Дойля (і самого автора теж обожнюю), яку він присвоїв своєму найвідомішому герою: «Людський мозок – горіще. Дурний тягне туди все, що попадається йому під руку, а розумний – розкладає по полицях лише те, що може йому знадобитися». Яка користь від знання сюжету «Війни та миру», окрім можливості похвалитися власною ерудицією під час світської бесіди. А чи варте воно того, коли Вам не подобається цей твір? Мучитися заради позерства? Серйозно?

Читання художньої літератури, навіть якщо твір визнаний найкращим у світі, – це те саме, що перегляд серіалу, тільки задіяно не так багато областей мозку. А якщо серіал нам не подобається, то ми його вимикаємо. Вимикайте нецікаві серіали, книжки, фільми, адже це тільки Ваш мозок і пам'ять, тож розпоряджайтесь ними раціонально та із задоволенням.

Ольга УСТИЧЕНКО (текст),
Дарина КУЧЕР (фото), студентки
факультету систем і засобів
масової комунікації

ОГОЛОШЕННЯ

ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД:

доцента кафедри обчислювальної математики та математичної кібернетики – 1,0 ставки за штатним розписом (наявність вченого звання доцента (старшого дослідника або старшого наукового співробітника) або особи, які мають науковий ступінь доктора філософії за відповідною галуззю знань (кандидата або доктора наук за відповідною спеціальністю), друковані навчально-методичні (наукові) праці за профілем діяльності кафедри, вільне володіння державною мовою України).

На конкурс приймаються документи: заява, особовий листок з обліку кадрів, фото 3х4, автобіографія, копія документів про вищу освіту (з пред'явленням оригіналу документа), копія диплома кандидата (доктора) наук, якщо є вимогою (з пред'явленням оригіналу документа), копія аттестату доцента (професора), якщо є вимогою (з пред'явленням оригіналу документа), список наукових та науково-методичних праць, завірнений за останнім місцем роботи, копія паспорта громадянина України, засвідчена кадровою службою, документи (матеріали), що засвідчують рівень наукової та професійної активності претендента на посаду відповідно до кадрових вимог щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, визначених Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. №1187.

Документи на конкурс приймаються протягом 1 місяця з дня опублікування оголошення в засобах масової інформації.

Наша адреса: 49010, м. Дніпро, пр. Гагаріна, 72, навч. корпус № 1, кімн. 217, тел.: (056) 374-98-27.



ДНІПРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

– щомісячна (крім серпня) газета
Дніпровського національного
університету ім. Олесь Гончара.

Т. в. о. редактора А. М. БАХМЕТЬЄВА

Фотограф С. О. ВЕЛІКОДНИЙ

Засновник і видавець – Дніпровський
національний університет ім. Олесь Гончара.

Свідоцтво про державну реєстрацію

ДП № 2190-928ПР від 27 вересня 2017 р.

Адреса ДНУ ім. Олесь Гончара: 49010, м. Дніпро,

пр. Гагаріна, 72.

Газета виходить українською мовою. Обсяг – 1 дру-

кований аркуш. Друку офсетний. Ціна договірна.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій. За точність наведених у статті фактів відповідає

автор. Редакція залишає за собою право літературного редагування і скорочення прийнятих для опублікування текстів.

Претензії до публікації приймаються протягом місяця. При передруках посилання на газету «Дніпровський університет» обов'язкове.

Газета набрана і зверстана в редакції газети «Дніпровський університет».

Адреса редакції: м. Дніпро, пр. Гагаріна, 72, кімн. 202. Тел. 374-98-20.

E-mail: gazeta@dnu.dp.ua

Газета розміщена на сайті ДНУ ім. Олесь Гончара

за посиланням: www.dnu.dp.ua/gazeta

Газета віддрукована у друкарні ПП «Ліра ЛТД»,

м. Дніпро, вул. Наукова, 5. Індекс 49010.

Зам. 180. Тираж 1130.